

Paterswoldsemeer Groningen

NS-wandeling Haren-Groningen

Inleiding

Wandelnet heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandelingen van station naar station samengesteld. Deze NS-wandelingen volgen een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW), Streekpad of wandelnetwerk.

De route Paterswoldsemeer Groningen volgt grotendeels het Pieterpad (LAW 9, Pieterburen-St. Pietersberg, 492 km). Het traject door de stad Groningen maakt deels gebruik van een speciaal voor NS-wandelaars samengestelde route.

Deze NS-wandeling begint bij station Haren en eindigt na **12 km** (zonder stadswandeling) of **19 km** (met stadswandeling) op station Groningen. U kunt de route ook direct bij de start met bijna 2 km inkorten, zodat het totaal uitkomt op 10 of 17 km. Honden zijn aangeliend toegestaan.

Veel wandelplezier!

Horeca onderweg

- Na 3 km, bij P-22264 (in Haren) is Paviljoen Sassenhein, 's winters open op wo t/m zo van 10-17 uur, 's zomers ook op di; www.paviljoensassenhein.nl.
- Na 4,5 km, bij P-21782, is Postillion Hotel Haren, dagelijks geopend; www.postillionhotels.com/haren-groningen.
- Na ruim 9 km: Best Western Plus Hotel Groningen Plaza (Laan Corpus den Hoorn 300, links van Hoornsedijk), dagelijks geopend; <https://hotelgroningenplaza.nl>.
- Na 15 km: Restaurant Zondag (Kruissingel 1), 's zomers elke dag geopend vanaf 11 uur, 's winters gesloten op ma-di; www.zondagnoorderplantsoen.nl.
- In het centrum van Groningen: Theeschenkerij Prinsentuin (in Prinsentuin), open apr. t/m sept. 10-18 uur (bij mooi weer); www.prinsentuin.com.
- Circa 300 m verder ligt Hotel en Grand Café Prinsenhof (Martinikerkhof 23), dagelijks geopend; www.prinsenhof-groningen.nl.
- In Groningen centrum zijn diverse horecagelegenheden.

Musea langs de route

- Bij station Groningen: Groninger Museum (Museumeiland 1); www.groningermuseum.nl (MK gratis).
- In centrum van Groningen: Noordelijk Scheepvaartmuseum (Brugstraat 24); www.noordelijkscheepvaartmuseum.nl (MK gratis).

Heen- en terugreis

Station Haren (begin van de route) ligt op de lijn Zwolle-Groningen. Vanuit beide richtingen rijden er dagelijks 2 treinen per uur naar Haren (zo 1x per uur).

Vanaf station Groningen (eindpunt van de route) vertrekken er 4 treinen per uur richting Zwolle (zo 3x per uur). Richting Leeuwarden vertrekken er 3 treinen per uur (zo 2x per uur) en richting Winschoten 2 treinen per uur (zo 1x per uur). Actuele vertrektijden staan op www.ns.nl/reisplanner.

Markering van de route

Eerst volgt u de wit-rode markeringen met NS-logo; na bijna 3 km zijn dat de wit-rode markeringen van het Pieterpad (zonder NS-logo). U treft de markeringen aan op straatmeubilair, zoals een hek of een lantaarnpaal. Er is vooral op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

In Groningen stad verdwijnt de markering helaas regelmatig, ondanks het feit dat de bewegwijzering goed wordt bijgehouden. Met de routebeschrijving en kaart in de hand zal dit echter niet tot problemen leiden.

De markering van het Pieterpad wordt onderhouden door vrijwilligers van het Nivon.

Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden® (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 725 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Wandelnet. Naast het ontwikkelen en beheren van LAW's behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Alle activiteiten worden ondersteund door zo'n 750 vrijwilligers, verspreid door het hele land. Meer weten over de LAW's? Kijk op www.wandelnet.nl.

Meldpunt Wandelen

Markering weg? Blokkade op de route? Meld het ons! www.meldpuntwandelen.nl

Beschrijving van de route

Bij het station heeft u de keuze uit het volgen van de hoofdroute (om Haren heen) of een 2 km kortere, mooie, groene route door het centrum van Haren (zie onderbroken lijn op kaart). De kortere route is niet gemarkeerd, maar wel beschreven:

Korte route

- Verlaat het station, steek het Stationsplein over en ga rechtdoor, Nieuwe Stationsweg. Aan het eind van de weg oversteken en rechtsaf, Stationsweg. Aan het eind van deze weg weer rechtsaf, Jachtlaan. Op kruising met Kromme Elleboog en Kerklaan linksaf, Molenweg. Via rotonde de Rijksstraatweg oversteken, u komt op de Vondellaan. Na circa 800 m passeert u Woonzorgcentrum De Zonnehof. Vervolg de Vondellaan aan de rechterkant over het fiets-/voetpad, dat even later via een tunnel onder de snelweg doorgaat. Rechts aanhouden. Bij het Noord-Willemskanaal linksaf tot aan de brug. Brug oversteken en direct rechtsaf, Nieuwe Hoornsedijk. Hier bent u weer op de route, lees verder bij * (pag. 2, boven infoblokje 3 Poldermolen De Helper).

Hoofdroute

-
 U verlaat station Haren via het Stationsplein en gaat direct linksaf richting P+R. Aan het einde, bij spoorwegovergang, rechtsaf (Oude Middelhorst). Aan het einde rechtsaf, Middelhorsterweg en direct linksaf, Lokveenweg. Voorbij de kerk en de P. Wierengaweg gaat u, in een parkje, linksaf en volgt een geasfalteerd voetpad tussen de huizen door.

- ① **Burgemeester Boeremapark**
 Het Burgemeester Boeremapark is een monumentaal park in Haren, de 'groene parel van het Noorden'. Het park is in 1935 en '36 aangelegd in het kader van de werkverschaffing.
 De Stichting Burgemeester Boeremapark werd eind 2010 opgericht door een groep omwonenden die zich de verwildering en verloedering van het park aantrokken. Tijdens werkdagen steken vrijwilligers de handen uit de mouwen om het park stukje bij beetje weer op orde te krijgen.

-
 Op een kruising van voetpaden rechtdoor. Aan het einde bij een bankje rechtsaf. U loopt tussen een vijver (aan de linkerhand) en een hertenkamp (aan uw rechterhand). Twee paden naar rechts negeren. Op een kruising rechtdoor en na circa 50 m rechtsaf. Op de volgende kruising (Onnerweg) oversteken en rechtdoor een klein paadje in. Na huisnr. 12 rechts aanhouden. Aan het einde oversteken en linksaf, het rechter voetpad langs de Nieuwlandsweg circa 700 m volgen.

-
 Aan het eind rechtsaf, via parallelweg (Scharlakenlaan). De parallelweg rechtdoor blijven volgen. Aan het eind van de weg een drukke verkeersweg oversteken. Ga linksaf en negeer zijwegen. Bij huisnr. 333 rechtsaf, een wandelpad op door De Vennen (de tuin is vrij toegankelijk).

- ② **Het Groninger Landschap**
 De Vennen is het hoofdkantoor van Stichting Het Groninger Landschap. Het kantoor was ooit de villa van H.H. Niemeyer, directeur van de gelijknamige tabaksfabriek in Groningen. Hij liet de villa bouwen in 1921 door architect Wittop Koning. Het pand is ontworpen in de Engelse landschapsstijl met kenmerken die wijzen op de overgang naar de Amsterdamse School. De tuin rondom de villa is ontworpen door de Groninger tuinarchitect Jan Vroom. Het is een van de best bewaard gebleven voorbeelden van zijn werk. In de sobere tuin zijn geometrie en natuursteen belangrijk. Een grote bloemenpracht is er niet, wel veel struiken.

-
 Voor het gebouw rechts aanhouden, richting Rayonkantoor Zuid. U komt op een smal pad en volgt dit met een bocht naar links. Na de bocht rechts aanhouden. U komt uit bij een bijenstal. Volg nu het graspad en verlaat het gebied via een klaphek.

-
 Na klaphek rechtsaf (Lutsborgsweg), zandweg, overgaand in klinkers. Bij P-22264/001 rechtdoor. Ter hoogte van huisnr. 24 (aan uw rechterhand) linksaf, een asfaltpad op. Dit slingerende pad langs de rand van Haren volgen

tot het einde. Ga linksaf, Moarweg. Volg dit pad naar rechts langs een brede sloot. Aan het einde linksaf langs de weg.

-
 Bij de rotonde via het fietspad rechtdoor (Vondellaan) oversteken en onder het viaduct door. Bij de volgende rotonde twee keer een weg oversteken tot aan een fietspad voor het water. Rechtsaf, fietspad volgen tot de Meerwegbrug. Via deze brug het Noord-Willemskanaal oversteken.

-
 * Direct na het kanaal bij P-21781 rechtsaf langs het water, Nieuwe Hoornsedijk, overgaand in Hoornsedijk. Circa 100 m na huisnr. 14 linksaf, Molenpad. U verlaat hier de wit-rode markering van het Pieterpad, om langs het meer te lopen. *(U kunt er ook voor kiezen het Pieterpad over de Hoornsedijk te blijven volgen, dat is ca. 750 m korter).* U passeert poldermolen De Helper.

- ③ **Poldermolen De Helper**
 De Helper werd in 1863 ten zuiden van de stad Groningen gebouwd voor de bemaling van de gelijknamige polder met behulp van een vizel. Vanaf de jaren 60 van de vorige eeuw werd de molen niet meer gebruikt en raakte in verval. Vanwege uitbreiding van de stad Groningen en de aanleg van de A28 werd de molen in 1969 afgebroken en twee jaar later op zijn huidige plek weer opgebouwd. De molen is op vrijwillige basis in bedrijf. Actuele openingstijden staan op twitter.com/molendehelper. De molen is tevens in gebruik als instructiemolen voor het Gilde van Vrijwillige Molenaars, dat nieuwe molenaars opleidt.

- ④ **Paterswoldsemeer en Hoornsemeer**
 Het Paterswoldsemeer, onderdeel van het Drents-Gronings merengebied, is geliefd bij watersporters. In 1982 is een verbinding met het noordelijker gelegen Hoornsemeer gemaakt. Aan de oostzijde is het Paterswoldsemeer via schutsluis de Nijveensterkolk verbonden met het Hoornsediep, een restant van de Drentsche Aa, en daarmee met het Noord-Willemskanaal. Het Paterswoldsemeer is in de 16de en 17de eeuw ontstaan door afgraving van het veen. In het begin van de 20ste eeuw werd het gebied ontdekt door welgestelde recreanten. In de Tweede Wereldoorlog maakten veel onderduikers gebruik van de primitieve faciliteiten, aangelegd door de volkstuinders, om aan vervolging door de Duitsers te ontkomen.

-
 Aan het eind van het pad linksaf. U bent nu weer op de Hoornsedijk. U passeert een sluisje en gaat na huisnr. 6 linksaf (Hoornsepad). Volg het fietspad naar rechts (of loop over het pad ernaast). Volg het pad langs het water gedurende circa 1,4 km, tot aan een bruggetje. Steek de brug over en ga na het volgende bruggetje direct rechtsaf. Aan het einde linksaf (Hoornsedijk). U bent nu weer op het wit-rood gemarkeerde Pieterpad.

-
 Bij Y-9612/20 de weg oversteken en rechtdoor over het fietspad. Bij de volgende brug (Van Iddekingebrug) de weg oversteken en rechtdoor over het voetpad (naast fietspad, richting Centrum). Aan het eind rechtsaf, onder

de brug door. Verder rechtdoor langs het water lopen (Hoornsediep). Na huisnr. 71 rechtsaf de brug over en onder de weg door. Direct daarna linksaf via beide zebrapaden de oprit van het viaduct op.

Route afbreken:

Vanaf het viaduct komt u via de trap bij station Groningen uit.

Rondwandeling Groningen-stad (6,5 km):

Na het viaduct rechtsaf, Stationsweg. Linksaf over de Werkmanbrug (met blauwe boog) en over het terrein van het Groninger Museum lopen. U vervolgt de routebeschrijving onder informatieblokje 6, bij Stadswandeling Groningen **.

5 Groningen als fusieproduct

Twee dorpjes, een Fries en een Saksisch, vormden waarschijnlijk de oorsprong van Groningen. Ze zijn gefuseerd tot een stad met omwalling en gracht. De Keizer van het 'Heilige Roomse Rijk' besliste in 1040 dat de bisschop van Utrecht landsheer van Groningen zou worden en schreef er een document over. Daardoor weten we dat er in 1040 al een plaats met stapelrechten was, 'Cruoninga'. In 1594 werd Groningen, na vijf jaren strijd, bij de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden gevoegd.

6 Station Groningen

In 1896 kwam het nieuwe hoofdstation van Groningen gereed. Hiermee ontwierp Isaac Gosschalk een prachtige toegangspoort tot de stad. Het is een combinatie van verschillende neostijlen, terwijl in de grote stationshal de aanzet tot Jugendstil zichtbaar is. Dat blijkt uit drie tegeltableaus, ontworpen door F.H. Bach uit Groningen. Het plafond in de hal is van een soort papiermaché, geperst en beschilderd. Voor de hoofdingang staat het beeld van 'Het Peerd van Ome Loeks', het symbool van Groningen.

Stadswandeling Groningen (6,5 km)

Komend vanuit het station naar rechts gaan en linksaf over de Werkmanbrug (met blauwe boog). Loop over het terrein van het Groninger Museum.

** Aan de overzijde van de Werkmanbrug rechtdoor, Ubbo Emmiusstraat. Gedempte Zuiderdiep oversteken en rechtdoor, Folkingestraat.

7 Joodse wijk rondom Folkingestraat

Voor de Tweede Wereldoorlog woonden er meer dan 4000 Joodse inwoners in Groningen. Na de oorlog waren er nog ongeveer 300 over. De Joodse buurt concentreerde zich rondom de Folkingestraat - de route gaat erdoor - met aan het begin rechts de grote Synagoge uit 1906, ontworpen door T. Kuipers en G. van der Veen, voor 900 gelovigen. De synagoge is gerestaureerd en te bezichtigen.

U komt uit op de Vismarkt en gaat voor de korenbeurs linksaf, Akerkhof.

8 Korenbeurs

Dit neoclassicistische beursgebouw uit 1864 is een ontwerp van stadsarchitect J.G. van Beusekom. Het bijzondere van dit gebouw is de gietijzeren dakconstructie, de eerste in zijn soort in Nederland. Die constructie zorgde voor een goede lichtinval, hetgeen belangrijk was om de te kopen partijen graan goed te kunnen beoordelen. Na de oorlog werd de Beursfunctie naar Rotterdam verplaatst. Loop gerust even naar binnen om een kijkje te nemen.

Het plantsoentje na de kerk schuin naar rechts oversteken en linksaf, de Brugstraat ingaan. Voor de brug rechtsaf, Hoge der A.

9 Hoge en Lage der A

U loopt over de Hoge der A en kijkt uit op een van de mooiste stadsgezichten van Groningen, de Lage der A. Dit was de oudste haven van de stad. Hier hadden de Friese bewoners hun scheepjes liggen, vlak voordat van rechts de Hunze erbij kwam. Vanaf hier stroomde het water onder de naam Reitdiep verder naar zee. Zo'n 1000 jaar geleden was de zee nog vlakbij, maar door het inpolderen tussen 1100 en 1600 kwam de kust steeds verder weg te liggen (wel 25 km!).

Bij de volgende brug (Vissersbrug) linksaf over de brug en direct rechtsaf, Lage der A. Op de kruising met de Westersingel rechtsaf over de Plantsoenbrug en rechtdoor het park inlopen via de Leliesingel.

10 Noorderplantsoen

Toen eind 19de eeuw de stadswallen werden gesloopt, legden de Groningers een park in de stad aan: het Noorderplantsoen. De aanleg is in Engelse landschapstijl, de grachten werden omgetoverd tot vijvers. In 1880 werd het park geopend.

Op zonnige dagen strijken er veel studenten neer om er te genieten van de zon. Ook het internationale theaterfestival Noorderzon trekt jaarlijks (augustus) veel publiek.

Op de kruising (met de Kerklaan) rechtdoor, Kruissingel. Circa 50 m verder voor de vijver links aanhouden. Na de vijver links aanhouden, over een onverhard pad (restaurant rechts houden). Dit pad (langs een muziekkoepeel) uitlopen tot aan de asfaltweg. Hier rechtsaf (Moesstraat). U verlaat het wit-rood gemarkeerde Pieterpad (gaat naar links).

Steek de kruising over en ga rechtdoor, Nieuwe Boteringestraat. Eerste straat linksaf, Noorderbinnensingel. Na huisnr. 2 rechtsaf, Nieuwe Ebbingestraat. Na huisnr. 62 rechtsaf, Noorderkerkstraat. U komt uit op het Nieuwe Kerkhof en gaat via het klinkerpad richting de kerk. Loop links of rechts om de kerk en verlaat het terrein via het klinkerpad aan de andere zijde van de kerk. Aan het einde, voor de Kleine Leliestraat linksaf, Nieuwe Boteringestraat. Op de kruising linksaf, Ossenmarkt.

 Na huisnr. 2 rechtsaf (Nieuwe Ebbingestraat). Ga de brug over, steek bij de verkeerslichten over en volg de Oude Ebbingestraat. Eerste straat linksaf, Hofstraat. Einde weg linksaf, Kattenhage (aan overzijde lopen). Na circa 25 m rechtsaf, door een klein poortje, naar de Prinsentuin. Hier kunt u kiezen uit verschillende paden (zie plattegrond). De uitgang is aan de Turfsingel via de bruine toegangspoort met de zonnewijzer erboven. Na de uitgang rechtsaf (Turfsingel). Eerste weg rechtsaf, Turfstraat. Loop door de Gardepoort en ga direct linksaf. Passeer het Provinciehuis en houd na de kerk rechts aan.

11 Martinitoren

De oudste kerk van de stad is de Martinikerk. Het eerste houten kerkje dateert ongeveer uit het jaar 800. Stapje voor stapje verrezen kerk en toren. Maar het duurde nog tot eind 15de eeuw eer de bouw gereed was. De toren (ook wel 'Olle Grieze' genoemd) is bijna 97 meter hoog en behoort tot de top zes van hoogste kerktorens van Nederland.

Bij de VVV op de Grote Markt kunt u het hele jaar door muntjes kopen waarmee de toren kan worden beklommen. 's Zomers is de kerk elke dag geopend; let vooral op het enorme Schnitger barokorgel (3500 pijpen!).

 Bij de Martinitoren de weg oversteken. Loop rechtdoor, Grote Markt, met het stadhuis direct aan de linkerhand (Waagplein). Aan het einde rechtsaf, Guldenstraat. Op de kruising oversteken, Oude Boteringestraat. Tweede weg linksaf (Broerstraat).

12 Universiteit en Academiegebouw

In 1614 werd de Groningse Universiteit opgericht, oorspronkelijk in een oud klooster in deze straat. Maar na een brand bouwde men vanaf 1906 een nieuwe universiteit in neorenaissancestijl, de stijl die men bij nieuwbouw in 1614 waarschijnlijk gebruikt zou hebben. Tegenwoordig telt Groningen ruim 50.000 studenten die verbonden zijn aan het Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs. De universiteit heeft zo'n 150 gebouwen die verspreid liggen door de hele stad. Dankzij het grote aantal studenten is Groningen een heel jonge stad.

 Einde weg linksaf (Oude Kijk in Het Jatstraat). Eerste weg linksaf, Zwanestraat. Op de kruising rechtsaf, Guldenstraat. Op splitsing links aanhouden, richting stadhuis. Op kruising rechtsaf, Herestraat (via de Herestraat, een winkelstraat kunt u de route met 500 m inkorten, zie kaart). Ga direct linksaf. Loop rechtdoor, aan het eind komt u langs het Grand Theatre. Ga daarna direct linksaf via het zebrapad, Poelestraat. Na huisnr. 23 rechtsaf, Peperstraat.

 Einde weg linksaf, Kleine Peperstraat. Via het zebrapad de weg oversteken en rechtsaf, Gedempte Kattendiep. Aan het eind de trap op en linksaf, Rademarkt. Na de St. Jozefkerk rechtsaf, Heresingel. Het Hereplein recht oversteken. Na huisnr. 39 linksaf via Werkmanbrug. Steek de weg over via de verkeerslichten en u bent weer bij het station.

Genoten?

Schrijf een review!

www.wandelnet.nl/traject/paterswoldsemeer-groningen-ns-route

Alle gegevens in deze beschrijving en op de routekaart gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze NS-wandeling werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Stichting Wandelnet en NS aanvaarden echter geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet.